

DIGIVNING I MJÖLKPRODUKTIONEN

Varför ska KRAV-kalvarna dia kon under råmjölksperioden, när bindningen blir starkare och separeringen svårare? Svaret är att både kalven och kon får en bättre start. Och separeringen går att göra smidig, om den sker successivt.

Enligt KRAVs regler ska kalvarna dia sin mamma under minst hela råmjölksperioden, vilken omfattar ungefär 3–4 dagar. Regeln är omdiskuterad, eftersom många djurskötare upplever att bindningen mellan ko och kalv blir starkare och separeringen svårare, än om det bara hade handlat om ett dygn.

Kritikerna brukar ibland säga att denna regel bara är en eftergift mot konsumenterna, som tycker att det verkar gulligt om kalven får gå med kon lite längre. Men det egentliga skälet till regeln är att både kons och kalvens hälsa förbättras kraftigt om kalven får dia några fler dagar. Vi vet att råmjölken är en livsviktig start för kalven. Här finns inte bara alla de näringsämnen, vitaminer och mineraler som kalven behöver, utan även en rad antikroppar som ger kalven det immunskydd som den saknar. Särskilt under det första dygnet är det oerhört viktigt att kalven får i sig mycket av råmjölken. Kalvens immunförsvar förbättras också när kon slickar kalven och hon överför sin bakterieflora till sin avkomma.

Men varför ska kalven dia kon under minst råmjölksperioden, räcker det inte bara med ett dygn?

– Nej, kravet på digivning har ju inte bara med näringsintaget att göra. Samvaron mellan ko och kalv stimulerar också viktiga kroppsfunktioner hos de båda, säger Helena Engström, ansvarig för KRAVs senaste regelrevision av djurregler, nu revisor på Aranea. Valet av 3–4 dagar är en kompromiss för att passa modern mjölkproduktion och hänger samman med att kon ändå mjölkas separat under råmjölksperioden

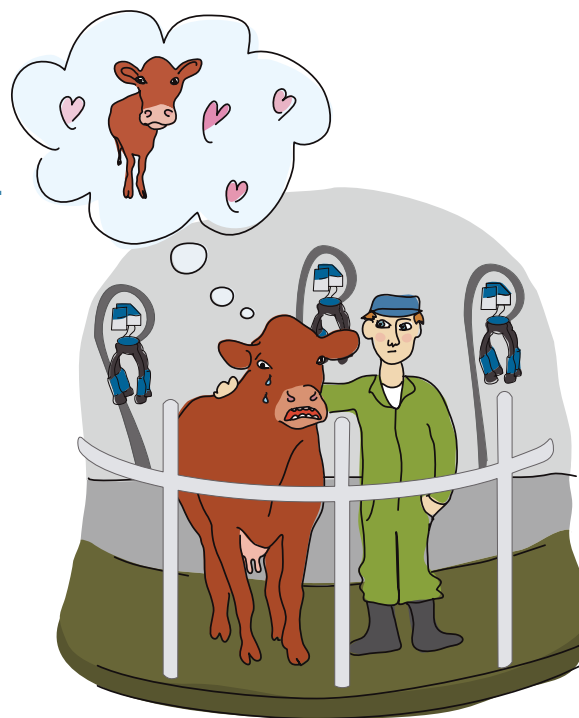

ILLUSTRATION: SOFIA WFRANGSJO

Professor Bo Algers vid Sveriges Lantbruksuniversitet i Skara och en av landets främsta experter på djurhälsa, säger att det finns flera starka skäl till en längre digivningsperiod.

– När kalven får dia kon frisätts hormoner hos både kalven och kon. Kon mjölkar bättre och kalven förbättrar sitt upptag av mjölken. Detta gäller inte bara under den första råmjölkstiden, utan under en längre tid. En annan viktig effekt är att kons juverhälsa blir bättre om kalven får dia.

Ur djurhälsosynpunkt skulle han därför gärna se att kalven fick dia sin mor längre än just de 3–4 dagar som det nu ofta är frågan om.

– Vi vet också att kon återhämtar sig snabbare om hon får ha kalven hos sig. Även om det inte finns någon egentlig forskning kring detta, så finns det många mjölkproducenter som kan intyga just detta. ●

SÅ HÄR GÖR VI ...

FOTO: KAROLINA PPHO

TOMAS GUNNARSSON

*Sänkdalens Gård, Vikbolandet
130 mjölkkor, robot, lösdrift*

Tomas Gunnarsson har varit skeptisk till KRAVs regel om digivning, eftersom han tyckte att den var inhuman mot djuren. Efter att han börjat med successiv avvänjning har dock problemen upphört.

– Kalven är med sin mamma oavbrutet under ett dygn. Sedan börjar vi så smått att ta ut kon så att hon får äta och bli mjölkad. Under sista dagen är kon bara inne hos kalven och ger den mat. Finns det plats har vi ko och kalv ihop under 5–6 dagar. Därefter flyttar vi kalven till ett eget stall med kalvamma.

CARIN BRATT

*Brattbacka Gård, Rengsjö
85 mjölkkor i lösdrift, mjölkgrup*

På Brattbacka Gård ligger den gamla lagården alldeles bredvid det nya lösdriftsstallet. Korna kalvar enskilt i kalvningsbox i den gamla lagårdsbyggnaden.

den och får sedan gå fram och tillbaka till lösdriften, där de blir mjölkade och utfodrade. Successivt blir kon borta längre och längre stunder från kalven, tills hon efter fyra dagar stannar kvar för gott i lösdriften.

– Många gör det här till ett större problem än vad det är, men jag tycker att det fungerar bra, säger Carin Bratt.

Sommartid kalvar kon ute och får vara ensam med sin kalv i egen hage under första dygnet, förutom när hon hämtas in för mjölkning. Därefter går kalven och kon tillsammans med övriga besättningen och efter fyra dagar tas kalven in till stallet.

FOTO: BARBRO BALINGARTNER/LRF/MEDIA

– Våra kor är vana vid att det finns kalvar med i gruppen, så det blir inget problem. Men jag har ju sett vilket liv det kan bli i besättningar där korna inte är vana vid kalvarna.

SÅ BLIR SEPARERINGEN SMIDIGARE

Vänj av kalven stegvis och se till att kon snabbt kommer in i koflocken igen, så går separeringen betydligt smidigare.

Niels Andresen är rådgivare för ekologisk djurhållning på Jordbruksverket. Hans tips är att man gör en successiv avvänjning.

FOTO: MARINA TELJER/MEDIA

– Det här kan gå rätt smidigt i praktiken, säger han, och pekar på olika lösningar. Efter det första dygnet tillsammans med kalven kan kon få släppas ut i lösdriften tillsammans med de andra korna, bli mjölkad och äta mat. Det är ett naturligt beteende för kon att lämna kalven för att äta mat, vilket man kan se när kor kalvar på bete. Gradvis får sedan kon vara ute allt längre stunder hos den övriga koflocken för att sedan lämna sin kalv för gott.

– Det finns också mjölkproducenter som släpper ut kalvarna till korna och även om det är ovanligt så verkar det också fungera bra. Generellt är det bra om kon snabbt kommer in i koflocken igen och kommer igång med de vanliga rutinerna i mjölkkogruppen.

När sedan separeringen sker, kan den göras på lite olika sätt. Niels Andrésen tycker att det bästa är om kalven flyttas så långt från kon som möjligt, helst till en annan byggnad.

– Visst kan det bli ett visst kallande från kons sida, men det kan det även bli om man tar kalven direkt. Sker avvänjningen successivt så brukar det dock gå bra. Det bästa för kalvens fortsatta liv är om den sedan kan gå med en amko.

§ **KRAV-regeln säger**

Kalvar ska dia åtminstone under hela råmjölksperioden och därefter huvudsakligen födas upp på det egna djurslagets oprocessade KRAV-certifierade mjölk till 12 veckors ålder.

? **Blir kon ledsen?**

Alla som hört en ko bröla efter sin kalv vet hur det skär i hjärtat. Men blir kon verkligen ledsen?

– Nej, jag tror faktiskt att vi tolkar in en massa saker, att vi överför mänskliga känslor på korna. Att kon ropar är naturligt när hon har tappat bort kalven. Det är som att ropa – ”Var är du?” och det är inte detsamma som att kon är olycklig, säger Lena Lidfors, etolog på Institutionen för Husdjurens Miljö och Hälsa, SLU Skara.

! **Några tips**

Observera att det bara är friska kor som ska användas som amkor. Och inga kalvar ska få tillfälle att dia någon annan än sin mamma om man inte har koll på juverhälsan. Höga celltal behöver inte betyda att det finns bakterier, men man måste ha koll på detta.

Mjölka ur kon ordentligt även under de dagar hon går med sin kalv, eftersom mjölkproduktionen är hög. Eller ännu hellre – låt andra kalvar dia, då minskar också kons bindning till just hennes kalv.

Kontrollera att kalven får i sig tillräckligt med råmjölk och att den är av tillräcklig kvalitet för att ge kalven ett bra immunförsvar, särskilt viktigt under det första dygnet. Den kan behöva stödfodras med hjälp av flaska, vilket också är ett bra sätt att vänja kalven att äta från napp.